

VÄXTVÄRK

Vad är växtvärk?

Johan Berg ht 2016

Svenska Fysioterapiskolan

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

<i>Inledning</i>	3
<i>Idén till ämnet</i>	3
<i>Syfte</i>	3
<i>Metod</i>	3
<i>Växtvärk</i>	4
<i>Begrepp</i>	4
<i>Vad säger artiklarna?</i>	5
<i>Vad säger veterinärerna i mailintervjun?</i>	6
<i>Vad säger hundägare i mailintervjun?</i>	7
<i>Vad säger fysioterapeuterna i mailintervjun?</i>	8
<i>Reflektion</i>	10
<i>Källförteckning</i>	11
<i>Bilaga 1</i>	12
<i>Mailintervjufrågor till veterinären:</i>	12
<i>Mailintervjufrågor till hundägare:</i>	12
<i>Mailintervjufrågor till fysioterapeut:</i>	13
<i>Mailintervjufrågor till försäkringsbolagen:</i>	14

INLEDNING

Idén till ämnet

Idén till ämnet växtvärk har funnits som en tanke hos mig, men jag har inte vågat skriva om det innan min lärare ”mentor” Frida Lundin sa till mig att undersöka ämnet närmare, som är lite tabu i ”hundsverige”. Jag har även själv en hund som fick diagnosen för 5 år sedan, vilket också var en bidragande orsak till att jag ville undersöka ämnet närmare.

Syfte

Syftet med detta examensarbete är att undersöka vad växtvärk är?

Frågeställningar:

- Finns växtvärk?
- Vad är växtvärk?
- Hur ofta ställs diagnosen hos veterinärkliniker?
- Vad gör fysioterapeut mot växtvärk?
- Hundägarnas erfarenhet av växtvärk?

Metod

För att besvara frågeställningarna ovan har jag letat fakta och information i litteratur om ämnet växtvärk, men har inte kunnat hitta något konkret om ämnet. Jag har även valt att söka på internet där jag funnit artiklar som nämner växtvärk. Dessa har jag valt att lyfta fram i detta arbetet. Tyvärr fanns det inte så mycket information som jag hade hoppats på att hitta i litteratur, därför valde jag även att mailat/ringa veterinärer, fysioterapeut, hundägare och försäkringsbolag.¹

Jag fick inte svar ifrån alla som jag kontaktade. Skickade mail till 15 veterinärer varav jag fick svar ifrån 4. En av dessa fick jag även en intervju via telefonen med. För att få kontakt med hundägarna lade jag ut en förfrågan² på olika forum för hundägare t.ex ”Hund i Åre” på facebook. Jag fick kontakt med 4 st. Fysioterapeut kontaktade jag via mail, skicka till 10 st och fick svar ifrån 2 st. Försäkringsbolag kontaktade jag först via mail, men fick inget svar ifrån de 4 st stora bolagen (Sve-

---

¹ Mailintervju frågor till veterinär, fysioterapeut, hundägare och försäkringsbolag finns som bilaga 1

² Finns som bilaga 1

land, If, Folksam och Agria), valde då att ringa, fick som svar att de skulle återkomma. Detta gjorde dom aldrig, därför finns det inga svar i från dessa i detta arbetet.

VÄXTVÄRK

Begrepp

Dess förkortningar kommer ett behandlas i arbetet.

Osteochondros (OCD) - är en skada som kan drabbar alla leder i skelettet hos hund, oftast armbåge, knä, bog och hasled.³ OCD orsakas av att benen växer olika snabbt, det innebär att trycket på det ena benet blir för starkt och en bit brosk eller ben kan lossna, OCD har bildats. Drabbar medelstor raser till stora raser, symptom uppkommer vid 4-6 månaders ålder, märks t.ex. då hunden har varierad hälta och vid palpering.⁴

Fragmentering processus coronoideus (FCP) - är en skada som sitter i armbågsleden. Orsaken är en ojämn tillväxt i radius och ulna.⁵ Ulna växer mer än radius, vilket resulterar att det blir en ojämnhet i armbågsleden. Istället för att belastningen hamnar i hela leden, blir det en ojämn fördelning i leden hos hunden. Drabbar medelstor raser till stora raser, symptom uppkommer vid 4-6 månaders ålder. Hunden visar hälta och direkt efter vila märks det ännu mer, något som dock går över efter en stunds rörelse.

Panostit - benhinneinflammation.

Tillväxtrubbningar - är ett blandat begrepp för OCD, FCP och panostit.

---

³ *Osteochondros hund* ://veterinaren.nu/hund/sjukdomar/rorelseapparaten/osteochondros-hund

⁴ Frykman Ole, *Osteochondros ska alltid behandlas*, <http://www.agria.se/hund/artiklar/sjukdomar-och-skador/osteochondros-ska-alltid-behandlas/>

⁵Sjöström Lennart, *Osteochondros – ett vanligt ledproblem hos växande hundar*, www.evidensia.se/1.0.2.0/1646/download_17252.php s.2

Vad säger artiklarna?

Aros veterinärcentrum nämner på sin hemsida <http://www.arosveterinarcentrum.se/djurets-sjukdomar/tillvaxtrubbningar-hos-hund/> under rubriken *TILLVÄXTRUBBNINGAR HOS HUND* att tillväxtrubbning är oftast en hälta som blir tydlig efter vila hos hunden, det brukar drabba både framben och bakben vilket gör det svårt att se om hunden haltar.⁶ Det drabbar oftast unga hundar. Aros veterinärcentrum menar att man aldrig ska tänka att det bara är växtvärk och att det kommer gå över. De lyfter fram att det inte finns något som heter växtvärk på hundar. Panosteit kan i bland felaktigt kallas för växtvärk, något det inte är. Aros veterinärcentrum menar att Panosteit är en form av benhinneinflammation.

Ole Frykman påpekar ur artikeln *Osteochondros ska alltid behandlas* från Agrias hemsida att det finns inget som heter växtvärk, utan att det alltid är en tillväxtrubbning, som beror på antingen benhinneinflammation eller osteochondros.⁷

Lennart Sjöström skriver i artikeln *Osteochondros – ett vanligt ledproblem hos växande hundar* att det är viktigt att man inte ignorerar hälta hos en unghund.⁸ Rörelseproblem och hältor som sitter i längre än 7- 10 dagar är viktigt att det undersöks av en ortoped. Han lyfter fram att det är vanligt att många unghundar antas ha växtvärk. Lennart påpekar att det finns inget som heter växtvärk hos hund. Han menar att oftast syftar man på sjukdomen som heter panosteit, vilket är en form av benhinneinflammation som kan upptäckas på röntgen.⁹ Han diskuterar vidare att de hundar som fått diagnosen ”växtvärk” egentligen har OCD/FCP kommer försent till behandling pga felaktig diagnos.

---

⁶ *TILLVÄXTRUBBNINGAR HOS HUND*, www.arosveterinarcentrum.se/djurets-sjukdomar/tillvaxtrubbningar-hos-hund/

⁷Frykman Ole, *Osteochondros ska alltid behandlas*, <http://www.agria.se/hund/artiklar/sjukdomar-och-skador/osteochondros-ska-alltid-behandlas/>

⁸ Sjöström Lennart, *Osteochondros – ett vanligt ledproblem hos växande hundar*, www.evidensia.se/1.0.2.0/1646/download_17252.php s. 2

⁹ Sjöström s. 2

Vad säger veterinärerna i mailintervjun?

Har valt att ange veterinärerna i mailintervjuerna i siffror.

Följande frågor ställdes till veterinärerna:

- 1. Finns det växtvärk hos hund och i så fall hur vanligt är det? Hur ställer man diagnosen?*
- 2. Vad är skillnaden på växtvärk och panostit, eller är panostit bara en förfining av växtvärk?*
- 3. Hur ofta får ni in hundar på er klinik som varit hos andra veterinärer och fått diagnosen växtvärk och sedan gått hem med smärtlindring, därefter valt att komma till er då hunden inte blivit bättre?*
- 4. Om en hund fått diagnosen växtvärk och gått hem med smärtlindring, men det visar sig efter några månader att hunden har OCD eller FCP. Hur mycket bättre hade operationsförutsättningarna varit om hunden fått rätt diagnos från början?*
- 5. Hur stor är risken att samma hund som fick diagnosen växtvärk, men egentligen hade OCD eller FCP under den tiden den gått hemma med smärtlindring bildat artros?*

Veterinär 1

1. Nej det finns inte och det går inte att ställa diagnos på det, då det inte finns.
2. Panostit är en benhinneinflammation och nej det är inte en förfining.
3. Har hänt.
4. Avsevärt bättre.
5. Den är stor.

Veterinär 2

1. Nej.
2. Panostit är en benhinneinflammation.
3. Har inte inträffat på denna kliniken.
4. Svårt att säga, beror på hur lång tid de går hemma.
5. Ja den risken är stor.

Veterinär 3

1. Nej det finns inte.
2. Panostit är en benhinneinflammation.
3. Ja det har hänt någon gång, men väldigt sällan.
4. Ja, det bästa är att operera så fort som möjligt.
5. Ja det är en stor chans att de hinner blida artros.

Veterinär 4 - Telefonintervju

1. **Det finns ej**, jag och Lennart Sjöström har jobbat i 35 år med att få bort detta begreppet på alla plan.
2. Panostit är en benhinneinflammation alltså något som finns, och det är någon som man kan ställa en diagnos på och något man kan behandla, där i mot är det dessvärre så att det före kommer samma där att veterinärer ställer diagnosen Panostit utan att man göra en riktigt undersökning och då missas andra saker som OCD.
3. Då jag konsultera och åker runt på flera kliniker i landet så möter jag det inte så ofta, men det händer vid flera tillfällen om året och då har det oftast gått så långt om det har blivit riktigt illa för hunden.
4. Det hade varit mycket bättre förutsättningar för hunden om det upptäckts i tid, med just OCD/FCP så är tiden en viktig aspekt, för desto längre man väntar desto sämre blir det för hunden. Kan under tiden bilda kraftig artros, brottskador.
5. Extrem stor, skulle bli förvånad om det inte bildats.

Vad säger hundägare i mailintervjun?

Har valt att ange hundägarna i mailintervjuerna i siffror.

Följande frågor ställdes till hundägarna:

1. *Hur gammal var hunden när den fick diagnosen växtvärk?*
2. *Hur ställde veterinären diagnosen?*
3. *Vad det på en stor eller liten veterinärklinik?*
4. *Hur länge hade hunden symtomen ?*
5. *Vad hände sedan?*
6. *Vad sa ditt försäkrings bolag?*

Ägare 1

1. 1 år
2. Kände och klämde och provocerade höger framben ganska mycket.
3. Medelstor
4. Haltade kraftigt i ca 2 dagar innan vi gick ditt och efteråt haltade han lite mindre i fick då även smärtlindring men han blev haltare efter ett tag igen.
5. Blev en operation för OCD, men på en annan klinik.
6. Inget.

Ägare 2

1. 7 månader
2. Kände lite granna på benet.
3. Liten.
4. 1 dag.
5. Ringde uppfödare och hon bad mig åka till en annan klinik och fick då ett helt annan diagnos och det blev operation.
6. Inget direkt vad jag kommer ihåg.

Ägare 3

1. 5 månader
2. Klämde hårt så att min hund tjöt till.
3. Liten.
4. 3 dagar.
5. Kikade runt på nätet om ”växtvärk” och insåg ganska fort att det kanske inte fanns, kontaktade en större klinik och fick hjälp ganska fort med allt.
6. Hade inga problem med dom.

Ägare 4

1. 8 månader
2. Tittade på rörlsemönstret, klämde och kände.
3. Stor.
4. 1 dag.
5. Nöjde mig inte med svaret växtvärk, krävde få en annans veterinärs åsikt, fick det och en helt annan diagnos och sedan fick hon rätt behandling.
6. Inget.

Vad säger fysioterapeuterna i mailintervjun?

Har valt att ange fysioterapeuterna i mailintervjuerna i siffror.

Följande fråga ställdes till fysioterapeuten:

1. a) Kommer ni i kontakt med hundägare vars hund fått diagnosen växtvärk? b).Hur ofta?
c).Vad råder ni dom att göra?

Fysioterapeut 1

1. a) Ja, vi kommer i kontakt med hundar som fått diagnosen växtvärk, dock inte alltid säkert att diagnosen är satt av en veterinär utan kan också vara djurägaren själv eller uppfödaren som anser att det är växtvärk.

b) Jättesvårt att svara på, de kommer då och då men inte alltför ofta. Sällan de kommer från veterinär/fysioterapeut utan oftare som djurägare/uppfödare säger att det är växtvärk.

c) Vi råder dem att boka tid för undersökning för att fastställa varför hunden har ont.

Fysioterapeut 2

1. a) Jag har kommit i kontakt med ägare vars valp/unghund drabbats av växtvärk. b) Under mina år i arbete har jag kanske stött på ca 10 hundar (har jobbat sedan 1999). För att utesluta att inget annat är fel råder jag dem att ta kontakt med veterinär, detta för att eliminera andra bakomliggande orsaker. Som oftast får då hunden smärtstillande och rekommenderade vila.

c) De hundar som jag haft har dock valt att ändå komma tillbaka till mig för någon form av behandling. Jag har antingen valt att låta hunden simma i rehabpool eller använt mig av ultraljudsbehandling samt TENS.

Sammanställning av intervjuerna.

Den gemensamma sammanfattningen av veterinärens svar är att samtliga svarar att växtvärk inte finns och att panostit inte är växtvärk utan en benhinneinflammation. Varannan veterinär som intervjuats har svarat att de stöter på fel diagnoser på sina kliniker, vid några tillfällen per år. Om diagnosen ställts rätt från början har hunden bättre förutsättningar för en operation. Risken för artros menar samtliga veterinärer är stor.

Hundägarna har alla fått felbedömning vid första veterinärbesöket. Hälften av dom har varit hos en liten klinik, hunden har varit under 1 år, de har fått rätt diagnos när de valt att uppsöka en annan veterinär alt krävt en annan veterinärs åsikt. Ingen av dem har haft problem med försäkringsbolaget.

Samtliga fysioterapeut har träffat hundar som fått diagnosen växtvärk. De råder dem att uppsöka veterinär för att kunna få rätt diagnos ställd. En av fysioterapeut använder sig av ultraljudsbehandling och simning.

REFLEKTION

Under arbetets gång har jag lärt mig att växtvärk är ett stort ämne i hundsverige, men att det inte finns någon konkret fakta om just ämnet. Syftet med arbetet var att ta reda på så mycket som möjligt om växtvärk, hur både hundägare, veterinärer och fysioterapeut tänker och ställer sig om ämnet. Tyvärr fick jag inte så många svar, men de få svar jag fick var likvärdiga. Att växtvärk inte finns, detta lyftes fram i samtliga artiklar/hemsidor, men också även i intervjuerna av veterinärerna.

Något jag har märkt i olika hundforum är att hundar fortfarande får diagnosen växtvärk och tittar man i historiken på dessa forum har det gjorts det väldigt länge. Något jag också märkt på dessa forum är att Panostit har lite blivit som det nya växtvärk, då många hundar börjat få det som en fel diagnos, då det senare visat sig vara OCD t.ex. Tyvärr var detta ingenting som visade sig i detta arbetet, enbart att växtvärk inte finns. Detta skulle man också kunna fördjupa sig i.

Vad hundägare vet om växtverk, verkar vara ganska delat, vissa vet verkligen att det inte finns då jag fått lite arga/tillrättavisade kommentarer (t.ex. är du dum det finns inte, du vet väl om att det inte finns.) och vissa lite förvånade mailkommentarer (t.ex. va finns det inte? jo men det finns min hund har det!). Hundägarnas svar i detta arbetet var inte förvånande, då jag hört många gånger att hundar fått diagnosen växtvärk. Detta arbetet bekräftade att det förekommer, dock att många väljer att uppsöka en annan veterinär för att få rätt diagnos.

Fysioterapeut verkar eniga om att det inte finns och att dom vill att hundarna som kommer till dom ska få en riktig diagnos innan dom kan hjälpa hundarna.

Jag låter Lennart Sjöström sammanfatta detta arbetet med följande citat:

Som hundägare ska du aldrig nöja dig med att veterinär, uppfödare eller någon annan säger "att det är nog växtvärk".¹⁰

---

¹⁰Sjöström Lennart, *Osteochondros – ett vanligt ledproblem hos växande hundar*, www.evidensia.se/1.0.2.0/1646/download_17252.php s. 2

KÄLLFÖRTECKNING

Litteratur/artiklar:

Sjöström Lennart, *Osteochondros – ett vanligt ledproblem hos växande hundar*, www.evidensia.se/1.0.2.0/1646/download_17252.php

Hemsidor:

TILLVÄXTRUBBNINGAR HOS HUND, www.arosveterinarcentrum.se/djurets-sjukdomar/tillvaxtrubbningar-hos-hund/

Frykman Ole, *Osteochondros ska alltid behandlas*, <http://www.agria.se/hund/artiklar/sjukdomar-och-skador/osteochondros-ska-alltid-behandlas/>

Osteochondros hund www.veterinaren.nu/hund/sjukdomar/rorelseapparaten/osteochondros-hund

BILAGA I

Mailintervjufrågor till veterinären:

Hej

Jag heter Johan Berg och håller på att utbilda mig till fysioterapeut och i min utbildning ingår det att skriva ett examensarbete. Jag har valt att skriva om växtvärk, då hundar fortfarande får den diagnosen utan någon större utredning. Hoppas därför att någon av era veterinärer som är ortoped kan svara på min frågor.

1

Finns det växtvärk hos hund och i så fall hur vanligt är det? Hur ställer man diagnosen?

2

Vad är skillnaden på växtvärk och panostit, eller är panostit bara en förfining av växtvärk?

3

Hur ofta får ni in hundar på er klinik som varit hos andra veterinärer och fått diagnosen växtvärk och sedan gått hem med smärtlindring, därefter valt att komma till er då hunden inte blivit bättre?

4

Om en hund fått diagnosen växtvärk och gått hem med smärtlindring, men det visar sig efter några månader att hunden har OCD eller FCP.

Hur mycket bättre hade operationsförutsättningarna varit om hunden fått rätt diagnos från början?

5

Hur stor är risken att samma hund som fick diagnosen växtvärk, men egentligen hade OCD eller FCP under den tiden den gått hemma med smärtlindring bildat artros?

Mailintervjufrågor till hundägare:

(Detta nedan skrev jag ut på olika hundforum)

Hej

Jag heter Johan Berg och håller på att utbilda mig till fysioterapeut och i min utbildning ingår det att skriva ett examensarbete. Jag har valt att skriva om växtvärk. Jag skulle vilja komma i kontakt med hundägare som har eller har haft en hund som fått diagnosen växtvärk.

Är du intresserad av att hjälpa mig att svara på några enkla frågor helt anonymt via mail så skicka ett mail till mig på vaxtvarkpahund@gmail.com

Mvh Johan Berg

Följande frågor ställdes till hundägarna:

1. Hur gammal var hunden när den fick diagnosen växtvärk?
2. Hur ställde veterinären diagnosen?
3. Vad det på en stor eller liten veterinärklinik?
4. Hur länge hade hunden symtomen ?
5. Vad hände sedan?
6. Vad sa ditt försäkrings bolag?

Mailintervjufrågor till fysioterapeut:

Hej

Jag heter Johan Berg och håller på att utbilda mig till fysioterapeut och i min utbildning ingår det att skriva ett examensarbete. Jag har valt att skriva om växtvärk, då hundar fortfarande får den diagnosen utan någon större utredning. Tänkte kolla om ni har tid att svara på 3 st frågor?

1. a) Kommer ni i kontakt med hundägare vars hund fått diagnosen växtvärk? b).Hur ofta?
c).Vad råder ni dom att göra?

Mailintervjufrågor till försäkringsbolagen:

Hej!

Jag heter Johan Berg och håller på att utbilda mig till fysioterapeut och i min utbildning ingår det att skriva ett examensarbete. Jag har valt att skriva om växtvärk, då hundar fortfarande får den diagnosen utan någon större utredning.

Tänkte därför fråga om ni har statistik på hur många av era kunder som har fått diagnosen växtverk på sin hund?

Tack på förhand med vänliga hälsningar Johan Berg